Waarom heeft Brainport geen duurzaamheidsplan?

Eindhoven, 05 sept 2021

Aan de Stichting Brainport
p/a Dhr. R.J.H.M. Smits, secretaris,
Voorzitter College van Bestuur Technische Universiteit Eindhoven
Postbus 513, 5600 MB Eindhoven

Aan de Stichting Brainport
p/a Dhr. Jorritsma, voorzitter, Postbus 90150, 5600 RB Eindhoven

Aan Brainport Development N.V.,
Postbus 2181, 5600 CD Eindhoven

Cc aan de Colleges van B&W en de gemeenteraden in het MRE-gebied, en aan de regionale pers

Geachte dames en heren,

Wat ons als Milieudefensie opvalt, is dat een belangrijke bedrijvenkoepel als Brainport in het geheel geen duurzaamheidsplan heeft dat gericht is op toepassing in eigen kring.

De studie van de laatste jaarplannen en jaarverslagen van Brainport Development N.V., en van het Meerjarenplan 2021-2024, tonen geen enkele ambitie om als samenwerkingsverband, zo men wil koepel, op collectief niveau zelfbindende ambities uit te spreken op het gebied van duurzaamheid en specifieke facetten daarvan als klimaat, energie en milieu. Het is een echt non-issue. Veelzeggend is dat Brainport Development N.V. niet eens een Milieujaarverslag heeft.

Een verslaglegging van de Stichting Brainport valt op de Brainportsite überhaupt niet te ontdekken. Elders ook niet.

Saillant detail is overigens dat de Stichting Brainport (waarin overheid, onderwijs en bedrijfsleven) geacht wordt de economische strategie vast te stellen, die door Brainport Development N.V. wordt uitgevoerd. Op papier leidt de Stichting en volgt de NV. Op de site wordt de zoekterm ‘Stichting Brainport’ aangetroffen onder het steekwoord ‘Brainport Development’. De Stichting heeft op de site niet eens een eigen contactadres. De vraag is of deze relatie politiek-Freudiaans

moet worden uitgelegd.
Dit terzijde.

De lezing van de Jaarplannen en Jaarverslagen van Brainport Development N.V. leidt wel degelijk tot interessante ervaringen, zij het soms tot andere inzichten dan die wij als Milieudefensie Eindhoven graag gezien hadden.

Zo hanteert men opmerkelijke metaforen.
Waar in de normale wereld een ecosysteem bestaat uit planten, dieren, micro-organismen en hun onderlinge biologische relaties, bestaat het in Brainportpublicaties uit bedrijven, instellingen en overheden en hun onderlinge zakelijke en politieke relaties.
Waar in de normale wereld het klimaat als zelfstandig woord gebruikt wordt en dan over temperaturen en neerslag en dergelijke gaat, wordt in Brainport dit woord consequent gecombineerd met meestal het voorvoegsel 'vestigings-' en, in mindere mate, het voorvoegsel 'leef-' . Het 'klimaat-klimaat' is nauwelijks een punt van overweging.

Dat wil niet zeggen dat er in Brainport geen verstandige dingen worden gedaan. Er worden wel degelijk technieken en machines ontwikkeld en geproduceerd die een zinvolle bijdrage kunnen leveren. Alleen, maar dat is dan een bijdrage die anderen elders moeten leveren.
Binnen Brainport zijn dit soort uitvindingen slechts een verdienmodel.

De 'Versnellingsagenda Brainport' richt zich op de '*grootschalige inzetbare, betaalbare technologie voor de conversie en opslag van duurzame energie*' wat opgevat moet worden als '*vooral het leveren van energie en equipment voor de hele energietransitie*'. '*De focus ligt niet op het opwekken van energie of het produceren van fuels*'. (Dat staat allemaal in het Jaarplan 2020, blz 11.). Dat moeten dus anderen elders doen, de koepel Brainport ziet hier geen eigen taak. Maar waarom niet? Waarom ziet de koepel Brainport niet bijvoorbeeld een taak in een pilot energieopslag op een groot regionaal bedrijventerrein als bijvoorbeeld De Hurk of het Kempisch bedrijventerrein?
Overigens staat de 'Programma-uitvoering Energy' in het Jaarplan 2020 maar voor €50.000 op een begroting van €13,717 miljoen.

Solliance levert de techniek voor de productie van dunne film-zonnepanelen, maar men zal vergeefs naar een plan zoeken waarin de samenwerkende bedrijven binnen Brainport tot een collectieve aanschaf- en plaatsingsstrategie van zonnepanelen overgaan.

In mei 2019 heeft Brainport de Sustainable Development Goals (SDG) van de VN getekend. (https://brainporteindhoven.com/nl/nieuws/brainport-eindhoven-omarmt-duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen). Het persbericht bevat mooie plaatjes (met mevrouw Kaag erop) en veel mooie woorden, maar ook in de schaarse momenten dat dit persbericht concreet wordt (zoals dat Signify plantenbelichting ontwikkeld heeft die de tomatenkweek verbetert), gaat het weer om doelen die door anderen elders in de wereld bereikt moeten worden.

Zo zijn er meer voorbeelden.

Nergens bindt de Brainportorganisatie de eigen creativiteit aan zelf doorgevoerde ambities in eigen bedrijf en regio.

De ‘slimme regio’ MRE springt er dan ook bepaald niet positief uit op hernieuwbare energiegebied in Brabant. In 2019 haalde de MRE 7,5% hernieuwbare energie (op alle energie) en haalde Noord-Brabant als geheel 9,1% (Klimaatmonitor).

Brainport heeft een aantal goede activiteiten op het gebied van scholing, een aantrekkelijke woonomgeving, werving, en dergelijke – als onderdeel van de economische strategie. Omdat dit buiten de core business van Milieudefensie valt, zullen we dit onderwerp verder onbesproken laten.

Kortom, als men het op de PPP-wijze uitdrukt, is er bij Brainport sprake van erg veel de P van Profit, redelijk wat People, vooral zolang het de Profit dient, en een beetje Planet (en ook dat vooral zolang het de Profit dient).

Toch kan dat geheel anders.
We hebben als Milieudefensie gekeken naar toch ook serieuze samenwerkingsverbanden van bedrijven als Havenschap Moerdijk, de Port of Rotterdam, Port of Amsterdam, Chemelot en de Stichting Bedrijventerreinen Helmond. Die doen dat heel anders. Elk van deze samenwerkingsverbanden heeft op koepelniveau een omstandig duurzaamheidsplan.

De Planet-P van Moerdijk (http://www.portofmoerdijk.nl/de-haven/havenstrategie-moerdijk-2030/) omvat veiligheid, beperken van de emissies en energieneutraliteit, duurzaam ruimtegebruik, verduurzaming van de energievoorziening, het benutten van kringlopen, een klimaatbestendig watersysteem, een waterkringloop en afvalwaterstromen.

De Planet-P van Port of Rotterdam streeft naar de reductie van 10Mton CO_2 in 2030, samen met Moerdijk, met energieneutraliteit in 2050 als doel (www.portofrotterdam.com/nl/haven-van-de-toekomst/energietransitie/). Het gaat over een waterstofhub, het Havenbedrijf heeft een stimulerende en regisserende functie bij het plaatsen van zonnepanelen bij aangesloten bedrijven, er wordt gestreefd naar synergie tussen olie-, chemische – en biobasedbedrijven, en er is bijvoorbeeld een position paper over een circulaire economie.

De Planet-P van Port of Amsterdam heeft een boekwerkje ‘De duurzame Haven’ (http://www.portofamsterdam.com/nl/ontdek/duurzame-haven/) over energietransitie (met concrete doelen) en circulaire economie (reststromen), over milieu en leefomgeving, over een schone scheepvaart, verschuiving van goederenstromen van weg naar water en spoor, en het bestrijden van scheepsafvalstoffen.

De Planet-P van Chemelot (http://www.chemelot.nl/duurzaamheid/chemelot-strategie-2050/) wil alle grondstoffen (input) vergroenen, zodat vervolgens ook alle producten (output) groen zijn, en wil alle chemische processen electrificeren en van duurzame elektriciteit voorzien. Doel is volledige duurzaamheid en circulariteit in 2050. De opzet van de Brightlands Chemelot Campus heeft overigens veel weg van die van Brainport.

De Planet-P van de Stichting Bedrijventerreinen Helmond omvat een collectief programma Energiebewust ondernemen (www.bedrijventerreinenhelmond.nl/energiebewust), o.a. gericht

op hergebruik van afvalwater op het BZOB-terein en warmteuitwisseling tussen bedrijven. Dit wordt o.a. georganiseerd via de Helmondse Energy Community (HEC). Er bestaat ook assistentie vanuit het collectief ten behoeve van de plaatsing va zonnepanelen.

Nu staan, zoals bekend, tussen droom en daad wetten in de weg en praktische bezwaren, ook bij genoemde industriële grootmachten. Maar de koepel Brainport heeft niet eens dromen over duurzame energie, een schoner milieu, klimaat en circulariteit, althans niet in eigen kring. Brainport droomt alleen maar over industriepolitiek. Nu is er niets tegen industriepolitiek, maar tegenwoordig kom je met alleen industriepolitiek niet meer weg.

Daarom willen wij de Stichting Brainport (en daarmee de daarvan deel uitmakende sectoren bedrijven, onderwijs en overheid) als Milieudefensie vragen (zelfs wel eisen):

- Spreek de principiële erkenning uit dat een beroemd kennis- en bedrijvencluster als Brainport een deugdelijk duurzaamheidsplan op koepelniveau hoort te hebben
- Hanteer de voorbeelden van andere grote industriële clusters als inspiratiebron
- Neem de lopende, losse initiatieven op regionale bedrijfsterreinen mee in de voorbereiding
- Stel zo'n plan op, of laat het opstellen, zodat het uiterlijk december 2022 af is en in 2023 in werking
- Laat u daar bij helpen, bijvoorbeeld door een bureau als CE Delft
- Streef er met alle ondersteunende middelen naar dat de aangesloten bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden het nieuw ontwikkelde PPP-plan gaan invullen.
- En, kleinigheidje, zet in de contactmodule van de Brainportwebsite ook een contactadres van de Stichting Brainport. Dat voor mensen die de baas willen spreken en niet de uitvoerder.

Wij zien met vertrouwen uw positieve antwoord tegemoet,
en wij zouden nader overleg in de vorm van een gesprek over dit onderwerp verwelkomen,

Namens de Werkgroep Verduurzaming industrie Brainport van Milieudefensie Eindhoven

Bernard Gerard
Hulstbosakker 21
5625VR Eindhoven
bjmgerard@gmail.com
06-81315549 (voorkeur)
040-2454879